

1. JAVNI INTERES, ZAKONODAJA, MREŽA, FINANCIRANJE IO

Strinjam se s predlogi komisije, ki je pripravljala osnove za BK o IO, žal so le delno ali pa sploh ne upoštevani, vse ostaja na deklarativni ravni predlogov, kako naj bi bilo, da bi bilo itd...kar ne prinaša nobenih rešitev:

OSTAJAJO PROBLEMI

- ✓ Zakon o IO je zastarel (iz leta 1996), medtem se je ostala zakonodaja, še posebej o poklicnem in strokovnem izobraževanju povsem spremenila; v IO delno to urejajo le Navodila o prilagajanju strokovnega in poklicnega izobraževanja izobraževanju odraslih, ki pa že davno ne ustrezajo več razvoju in spremembam
- ✓ Odredba o normativih in standardih v izobraževanju odraslih je ravno tako zastarela (iz leta 2000, spremembe so bile predlagane leta 2004, vse je ostalo v osnutkih), to je tudi vzrok, da financiranje ni urejeno, kar ne urejajo niti predlogi v BK
- ✓ Nimamo nacionalnega programa o IO, sprejeta je bila sicer Resolucija o IO, ki ostaja na deklarativni ravni, ker je nihče ne upošteva; niti LETNI PROGRAM o IO, ki ga pripravlja MŠŠ in je že leta in leta enak, ne sledi razvoju in je pripravljen brez ugotavljanja prioritet in brez ugotavljanja izobraževalnih potreb v posameznih okoljih in za določene ciljne skupine; razen delnega sodelovanja z Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve, ni medresorskega sodelovanja, še posebej povezave s potrebami gospodarstva ne !
- ✓ Sistem financiranja oz. sofinanciranja izobraževanja je neenoten in krivičen, še posebej v primerjavi z mladino; nimamo sistema sofinanciranja IO, ki bi bil transparenten, ni javne mreže organizacij za IO- neurejenost statusa javnih zavodov oz. organizacij, ki izvajajo javno veljavne programe za IO

NAČELA in ostali problemi, ki so nakazani, vendar rešitve ostajajo na ravni predlogov ali so preveč deklarativne:

- ✓ Vseživljenjsko učenje ni enako IO (kot je to razbrati iz BK)
- ✓ IO je samo enakovreden del vseživljenjskega učenja; občutek je, da se obravnava kot »margina«, udeleženci v IO pa kot otroci s posebnimi potrebami, čeprav je res, da bi bilo treba bolj dosledno opredeliti tudi kako z odraslimi s posebnimi potrebami
- ✓ IO je javna doktrina, kar iz predlogov ni razvidno, prej obratno, kot da je IO »javna cokla«
- ✓ Ključ do dostopnosti izobraževanja je tudi SOFINANCIRANJE ! tega tudi BK ne ureja dovolj konkretno
- ✓ Načelo avtonomnosti naj bi zagotavljalo tudi dostopnost in možnost odraslih do izobraževanja, ne glede na to, kdo ga financira; sedaj je sofinanciranje

diskriminatorno, po nesprejemljivi metodi (ki jo določa MŠŠ) se sofinancira zgolj organizator IO, še to ne v vseh organizacijah, ki izvajajo javno veljavne programe, ampak po nerazumljivem ključu, le za udeležence, ki jih sofinancira Zavod za zaposlovanje (?!). Predloge, da se to uredi s pripravo novih Navodil o normativih in standardih, ki bodo urejali tudi javno mrežo za IO in sofinanciranje po realnem in objektivnem ključu, smo poslali ta mesec na MŠŠ, ker jih niti BK ne opredeljuje več kot na ravni predlogov, kako naj bi bilo...?

- ✓ Enakovredno bi moralo biti zastopano tudi priložnostno in neformalno pridobljeno znanje in učenje, kar je sicer predlagano in slabo opredeljeno
  - ✓ Več poudarka bi morali dati »nepošlanosti« IO (ki mu grozi zadnje čase), ki ga BK slabo in površno »preprečuje«, pomembno bi bilo bolj (ne samo deklarativno) poudariti inovativnost, razvoj, drugačne pristope v IO, kar posledično tudi odvrča od pošlanosti, tudi izdelati kriterije, kdo lahko izvaja IO in pod kakšnimi pogoji, niso izdelani, zato je stanje takšno kot je: kaotično- nimamo mreže v IO
  - ✓ Socialno partnerstvo je v Sloveniji PROBLEM ne samo v IO, ampak predvsem v poklicnem in strokovnem izobraževanju, ki se izvaja seveda tudi za udeležence IO..., BK slabo opredeljuje oz. ne rešuje problema nemotiviranosti delodajalcev, sindikatov, gospodarstva pri izobraževanju (olajšave, bonitete, davki itd...), še posebej pri praktičnem izobraževanju, ki je sicer del izobraževalnih programov, prepuščen pa šolam in organizacijam za IO; kako naj delodajalci bolj učinkovito uporabijo sredstva za IO- ni predlogov ! GZS in OZS ne opravljata svojih nalog in jih v sedanji organiziranosti in neobveznem članstvu tudi ne moreta in ne bosta !
  - ✓ Karierno svetovanje (terminološko je izraz neprimeren), mora biti (pa ni) opredeljeno kot obvezen del izobraževanja, karierno svetovalni centri pa del mreže organizacij za IO !
  - ✓ Samo na deklarativni ravni je predlagano, da se financirata razvoj novih programov, raziskave, študije in kakovost...kako, kdo, kdaj, čemu bi bilo potrebno bolj natančno opredeliti
-

POKLICNO IN STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE

- ✓ Statistično je dokazano, da je trend vpisa v gimnazije (51,38 %) neenak oz. v škodo vpisa v srednje tehniške in strokovne šole (48,62%), ni pa predlogov, kako trend zaustaviti, umiriti, čeprav se nadaljuje;Študije o tem ne prepričajo, še posebej ne navedeni vzroki za nadaljni študij...
- ✓ Ni dokazano, da je vpis na univerzo oz. za nadaljevanje šolanja » ŽELJA« dijakov; zanimivo bi bilo namreč z raziskavo ugotoviti, kaj menijo o tem univerze, ki ugotavljajo, da je znanje študentov vedno slabše, na nivoju, ki ni primeren za študij na univerzi in da je le 50 % vpisanih sposobnih za študij;
- ✓ Razmisliti bo potrebno o selektivnem sistemu za nadaljevanje študija, brez zgolj zagotavljanja »statusa študent«, ki omogoča študentsko delo, ne pa študij !

- ✓ Bela knjiga ne rešuje dovolj transparentno in eksaktno problema praktičnega izobraževanja pri delodajalcih (kot sem omenila že v eni prejšnjih pripomb)
- ✓ Javna mreža šol za izvajanje strokovnega in tehniškega izobraževanja je kaotična, ni pravih predlogov, kako jo urediti, da se ne bi podvajali programi, bili nekateri prevladujoči (npr. kot doslej ekonomija), mreža bi morala biti urejena glede na regije, potrebe v okolju, gospodarstvu itd.. ne pa glede na subjektivne interese vodstev šol, ki rešujejo vpis....
- ✓ Podaljševanje srednjega poklicnega izobraževanja na 4 leta je napaka, ki rešuje vpis in ohranja dijake v šoli (zato, da niso na cesti), kar se je že izkazalo za napako in posledično se že kaže v slabem znanju, deficitarnih poklicih itd...
- ✓ Praktično izobraževanje je brez obveznosti delodajalcev in njihove motiviranosti že sedaj velik problem, njegovo reševanje pa prepuščeno šolam, zato je povečanje tega izobraževanja iz 24 tednov (ki so bili že sedaj neizvedljivi) nesprejemljivo in naivno, na 34 tednov.
- ✓ Delodajalci so nezanjeresirani, nemotivirani, brez dela za zaposlene, kaj šele za dijake...mentorji so strošek izvajalcev, kar je absurd, ob tem, da večina delodajalcev »dela uslugo šoli« s praktičnim izobraževanjem – vse je dobra volja delodajalcev in nič drugega !
- ✓ Ni rešen problem priznavanja praktičnega znanja in izkušenj zaposlenih udeležencev izobraževanja odraslih
- ✓ Že v sedanjih programih srednjih tehniških in poklicnih šol je izrazito okrnjeno in minimalno prisotno splošno znanje, čeprav bi morale biti vedno bolj pomembno, ker je vendar osnova fleksibilnosti in mobilnosti na trgu znanja in dela. Splošno znanje je podlaga in nadgradnja razumevanju strokovnih predmetov in praktičnih znanja (fizika, matematika, jezikovna kultura, pismenost ...)
- ✓ Predlog v BK, da se ure za pripravo na MATURO pridobijo v odprtem kurikulumu je zgrešen, ker to NI naloga odprtega kurikula, ampak je odprti kurikulum modul z vsebinami, ki so nadgradnja, nadstandard, posebna ponudba šole za ciljno skupino ali potrebe okolja, specifične programa, zahteve delodajalcev, potreb razvoja itd...

VIŠJE STROKOVNE ŠOLE

- ✓ Površno in nezadostno obravnavano, ostajajo statusno neurejene, neprimerno umeščene, organizacijsko in programsko kaotične, javna mreža VSŠ netransparentna, podvajanje programov, neurejeno razmerje med privatnimi in javnimi zavodi oz. šolami itd...
- ✓ Akreditacija VSŠ, programov, predavateljev, vodstva itd... ne more biti kot doslej subjektivna in v domeni Združenj VSŠ ampak na nacionalni ravni urejena zadeva, akreditacije pa stvar neodvisnega, objektivnega organa

- ✓ Ni jasno opredeljeno kaj je z izrednim študijem, kako je upoštevan, sofinanciran, tretira se, kot da ne obstaja, je pa velik procent udeležencev v izobraževanju odraslih oz. izrednem študiju (spet problem neenotne terminologije: izobraževanje odraslih in izredni študij?)

ZAKLJUČEK:

- ✓ Bela knjiga je samo še en deklarativni dokument, s predlogi, ki ničesar dokončno ne uredijo
- ✓ Napaka, ker so sestavljalci isti ljudje, ki so sestavljali tudi prejšnjo BK (še posebej v poklicnem in strokovnem izobraževanju!), so zato neobjektivni in z nespremenjenimi, subjektivnimi in zastarelimi pogledi, ki so nerealni in daleč od objektivne stvarnosti, še posebej pa razvoja
- ✓ BK ne prinaša ničesar novega, čeprav vsebuje že večkrat opisane in predlagane spremembe, ničesar pa ne presega nivoja predlogov in deklarativnih zapisov, ki nikogar in ničesar ne zavezujejo, še najmanj državo
- ✓ Predlagatelji in sestavljalci BK se sicer sklicujejo na statistike in opravljene evalvacije, vendar je medtem potekala prenova poklicnega, strokovnega in tehniškega izobraževanja, gimnazij, Višjih strokovnih šol, evalvacije še niso opravljene, niti ni prenova zaključena, zato je BK preuranjen dokument, brez kritične distance in dovolj utemeljenih razlogov in predhodno opravljenih študij, da bi prepričal.
- ✓ O neenotni terminologiji, ki je za mladino tako za odrasle spet drugače, ne bom izgubljala besed, ker je bilo o tem že veliko povedanega, pa se ne spremeni ničesar.

Ljubljana, april 2011

Ida Srebotnik

Direktorica ŠC PET

Predsednica DOIO